

FINANCIËLE DEMOCRATIE

Onze aandacht werd dezer dagen getrokken door een bericht in de pers, inhoudende de mededeling, dat de Raad van Bestuur van de „N.V. Philips gloeilampenfabrieken” aan de vergadering van preferente aandeelhouders machtiging zal vragen tot de uitgifte van 7000 preferente aandelen. Het ligt in de bedoeling deze aandelen naar behoefte te gebruiken, om daarmee het personeel financieel in de onderneming te interesseren.

De kwestie is niet nieuw. Philips is reeds vroeger die weg op gegaan, maar toch past de methode buitengewoon goed in een tijd, dat de socialerigheid van de bezittende klasse neerkomt op een regelmatig terugdrukken van het bestaanspeil van de arbeidersklasse. Om dit te maskeren, worden dan in officiële redevoeringen en rapporten van regering, Stichting van de arbeid en professoren, beschouwingen en plannen opgediend, om de „verlossing uit het proletariaat” te bevorderen. Ze draaien alle om hetzelfde: de arbeiders de illusie te geven, dat er gestreefd wordt naar een betere sociale orde. Wij denken b.v. aan de ideeën van prof. v. d. Brink, de tegenwoordige minister. De arbeiders moeten eigen bezit krijgen. Een eigen huisje, terwijl elk jaar meer proletariërs-gezinnen zelfs tevergeefs naar een huurkroetje zoeken. Kinderbijslagen, om de grote gezinnen een behoorlijker bestaan te verschaffen, terwijl men door economische druk de arbeidersvrouwen steeds meer de weg op dwingt het „gezinsbelang” te zoeken in het aanvaarden van loondienst. Een stukje land, om de arbeider dicht bij de natuur te brengen, terwijl in werkelijkheid de arbeider, met zijn in loon-

Vervolg van pag. 3, 3e kolom

In deze feestmaand zien we toch weer heel scherp het verschil van klasse. Ook de mode geeft ons eigenaardige verhoudingen te zien van de kapitalistische maatschappij. Zo men al eens een stukje kan kopen zien we goed het verschil van de portemonnaie van de koopster, niet waar?

Als de schrijfster van het vorige artikel dan ook onderling contact van de vrouwen pleit, lijkt ook mij, dat één van de eerste dingen die er gedaan moeten worden. Geen dameskransjes in de oude vorm zoals wij die kennen, geen bemoeizucht met elkanders huisgezin, geen roddelarij.

Echter alleen kameraadschap en bijstand tot elkander.

Wij vrouwen weten met een enkel woord hoe de zaak in elkaar zit en graag zal ik nog eens verder mijn inzichten daar omtrent naar voren laten komen!

dienst vermoede botten, avonduren en Zondag gaat ploeteren om door eigen teelt van aardappelen en groenten de gezinszorgen wat te verlichten. We zullen er dan maar niet verder over spreken, dat hij daardoor tijd, lust en kracht gaat missen om tezamen met zijn lotgenoten over klassebelangen en strijd te spreken. Financiële interessering in het bedrijf waarin hij werkt, zodat hij zich klein-kapitalist gaat gevoelen.

Hiermede zijn we terug op ons uitgangspunt, dat dus ook deel uitmaakt van denkbeelden als van prof. v. d. Brink over „Bezits-spreiding”.

Bekijken we de Philips-aangelegenheid eens wat nader. Deze N.V. heeft een kapitaal van ongeveer f 187.000.000, waarvan ruim 70 miljoen is geplaatst. De 7000 aandelen die nu voor het personeel zullen worden bestemd en die gelijk de andere aandelen nominaal f 750 waarde per stuk dragen, vertegenwoordigen dus een waarde van ruim vijf miljoen gulden. Dat zegt al iets omtrent het meerdere belang dat de werknemers op deze manier in het bedrijf krijgen. Vrijwel niets.

Maar onze beschouwing is nog niet teheinde. Kunnen de bedoelde werknemers (en dat zijn dus niet alleen de echte arbeiders) op deze manier werkelijk volberechtigd aandeelhouder worden, zodat zij op de aandeelhoudersvergaderingen ook eens iets in de pap te

brokkelen krijgen? Welnee! De organisatie van de gehele onderneming is vrij ingewikkeld, maar het is toch mogelijk met eenvoudige woorden duidelijk te maken, waar het in dit geval om gaat. Naast de „N.V. Philips gloeilampenfabrieken” bestaat een „N.V. Gemeenschappelijk Bezit van aandelen Philips' Gloeilampenfabrieken”. Deze N.V. krijgt de bedoelde aandelen in handen, zoals ze trouwens al het overgrote deel van de nu uitgegeven aandelen bezit. Daartegenover geeft deze tweede N.V. certificaten uit. De arbeiders die dus straks door „vrijgevigheid” van de directie van de eerste N.V. of door eigen besparingen geld bij Philips „beleggen”, krijgen zulke certificaten, zij het dan in bedragen van vijf, tien en twintig gulden. De N.V. „Gemeenschappelijk bezit” samengesteld uit enige grote Philips-mannetjes, heeft het stemrecht op deze wijze in de werkelijk exploiterende maatschappij in handen. Dat wil dus zeggen, dat elk vermeerdering van aandelen in handen van „Gemeenschappelijk Bezit” de macht van dit groepje in de onderneming versterkt.

Voor de arbeiders zelf heeft het alleen dit resultaat, dat zij, eenmaal houder van certificaten van aandelen Philips, zich maar sterker aan de onderneming geketend gevoelen en dat alleen, omdat ze op deze wijze een paar centen meer rente van hun geld krijgen.

Het komt ons interessant genoeg voor, om van tijd tot tijd omtrent dergelijke financieel-democratische methodes eens een boekje open te doen.

ZWAAR-GEWICHT TEGEN VEDER-GEWICHT

In de Vlam van 20 November wordt de door haar belegde jongeren conferentie angekondigd in een advertentie, die omgeven is door een artikel van J. Last, waarin enige vingervijzingen voorkomen, die wij niet ongemerkt voorbij kunnen gaan. Zo vertelt J. L. van G. griezelige herinneringen aan jongeren, conferenties bezocht door ouden van dagen. Volgens hem moet de leeftijdsgrens onder de dertig jaar zijn. Ten tweede mag er niet gedebatteerd, maar wel gediscussieerd worden, want „zo'n politiek debat is niet anders dan een „politieke boksmatch”.

Intussen is de Jongeren-conferentie, volgens een Redactie-lid van „de Vlam” georganiseerd door de jongeren zelf, met alleen financiële bijstand van „de Vlam” op Zaterdag 20 en Zondag 21 November gehouden en we konden constateren, dat alle griezelige herinneringen van J. L. weer werkelijkheid werden. Immers, J. L. zelf (wie rekent hem nog tot de jongeren?) hield de inleiding, de Vlamredactie zat achter de bestuurstafel en iemand, die reeds de zes kruisjes is gepasseerd presideerde de vergadering. Terecht werd er door een deelnemer dan ook op gewezen, dat hier iets niet deugde. Immers zij zagen zich genoodzaakt te discussieren tegen oude rotten, die al tientallen jaren van vergaderingen en debat achter de rug hebben. En dan nog niet te veel critiek, want dat irriteert maar.

Wij kunnen de voordelen van zo'n debat, door ouden van dagen geleide jongerenconferentie niet inzien. Want dit is zwaargewicht tegen vedergewicht beoefend door de tegenstanders van de „boksmatch”. En wat het waarden van een debat-ver-

gadering betreft, daarin verschillen wij ook geheel en al met J. L. Enkelen van ons zijn nog in het bezit van het debat tussen Domela Nieuwenhuis en Gorter, naar ik meen in het jaar 1905 te Enschede gehouden. Uit dit debat blijkt wel duidelijk, dat zo iets niet tot een politieke boksmatch hoeft te ontaarden en in de oudere beweging was dat ook bijna nooit het geval. Pas toen het parlementarisme en opportunisme zijn intrede deden in de beweging, werden de debatten verlaagd tot een Tweede-kamer debat, dat niets principiëls meer had en op het winnen van aanhangers en persoonlijk prestige uit was. Toen later linkse stromingen in de arbeidersbeweging opkwamen, die nog niet met het opportunisme besmet, over betere argumenten beschikten, wyl ze zuiverder waren, trad bij de grote partijen de periode van debat-schuweid in, waar wij nog midden in zitten. Wij vinden, dat een aanslag op het vrije debat een aanslag op het vrije woord is en dat de arbeidersklasse daarmee niet gebaat is.

Maar over boksmatches gesproken. In dezelfde Vlam komen enige regels voor, die als antwoord bedoeld zijn op een artikel van de redacteur van „Van Onderen OP”. Daar in staat te lezen: „Hij snapt er geen snars van... en, alleen een dwaas kan nog menen...” Is dat een voorbeeld van een discussie, die geen boksmatch is? En dan eindigt het kabbelletje nota bene met: „het gesprek is nodig, de synthese van marxistische, bakoeninistische en andere opvattingen dient tot stand te komen”. De methode, die hier gevolgd wordt lijkt ons niet erg bevorderlijk voor de synthese.

18 DECEMBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No. 50

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HUISMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postbus 16479 te A'dam.

HET MARSHALL-PLAN en de geleide economie

In het vorig nummer van „Spartacus” hebben we in het artikel: „Amerika in Europa” uiteengezet, hoe Europa door het Marshall-plan steeds meer in de Amerikaanse economie wordt opgenomen en hoe zijn industrie een onderdeel wordt van de Amerikaanse uitbuitingsmachine. Ook hebben we gesproken over de verdere perspectieven die hieraan verbonden zijn, en hebben er op gewezen, dat het uiteindelijke slagen van dit plan afhangt van de mogelijkheid een grootscheepse export naar Azië te verwezenlijken. Welke problemen hier opdoemen, zal ieder duidelijk zijn, vooral thans, nu de macht der communisten in China zo ontzaglijk toeneemt. Maar voordat we tot een bespreking van het Aziatische probleem overgaan, willen we eerst de onmiddellijke uitwerking van het Marshall-plan op Europa en Amerika zelf nog verder nagaan.

Dit probleem is vooral belangrijk, omdat er een sterke tegenspraak is tussen het streven van een groot aantal Amerikaanse industriëlen en politici en het resultaat, waartoe dit streven leidt. Wij bedoelen hier de uitbreiding van de z.g. geleide economie.

Toen Amerika zijn eerste na-oorlogse dollar-crediet aan Engeland verstrekte, werd als voorwaarde gesteld, dat Engeland na een aantal jaren ertoe zou overgaan, buitenlandse schuldeisers desgewenst in dollars te voldoen. Wanneer dan b.v. Frankrijk goederen naar Engeland zou leveren, zou Engeland deze goederen moeten betalen in dollars i.p.v. in ponden, zoals anders gebruikelijk is. Zo zou ook ieder land dat over ponden beschikt, ze in Engeland kunnen omwisselen tegen dollars. Het doel van deze maatregel was, ook de andere landen, via de omweg van Engeland de beschikking te geven over dollars, zodat nu deze landen op hun beurt goederen in Amerika zouden kunnen betrekken. In de tijd dat dit crediet aan Engeland werd verstrekt onder de zo juist ge-

noemde bepaling, was men in Amerika blijkbaar nog van mening, dat Engeland zijn productie vrij snel zou kunnen herstellen, en dan op de wereldmarkt zou kunnen leveren. Met zijn herstelde productie zou het dan geen grote aankopen in Amerika meer behoeven te doen en het dollar-crediet slechts in beperkte mate voor eigen doeleinden nodig hebben. Bovendien zou het door de verkoop op de wereldmarkt de beschikking krijgen over nieuwe dollars. Op deze wijze zou het in staat zijn, naast Amerika als internationaal credietgever op te treden.

Wanneer dit sluwe plan zou zijn geslaagd, zou het pond bijna de betekenis hebben gekregen van een internationaal ruilmiddel, gelijkwaardig aan de dollar. Het zou een grote stap op weg naar herstel van het vrije geldverkeer hebben betekend. Dit lag geheel in de lijn van de wensen der Amerikaanse groot-industriëlen, die naar een herstel van de vrije markt streefden. Een dergelijk herstel zou immers betekenen, dat zij zich met succes vrij zouden kunnen maken van iedere staatseconómie op hun winstmakerij.

De praktijk heeft echter geleerd, dat een dergelijk plan niet kon worden uitgevoerd. Het herstel van de Engelse productie kon niet dergelijke vormen aannemen, dat Engeland als een gelijkwaardige partner van Amerika kon optreden. Engeland kon geen dollars verkrijgen op de wereldmarkt en evenmin kon het dollar-credieten aan andere landen verstrekken. In tegendeel, Engeland had voor de voortzetting van zijn eigen productie nieuwe dollarcredieten uit Amerika nodig. Zodoende heeft dit streven naar herstel van het vrije valuta-verkeer schipbreuk geleden. Engeland heeft zich van de verplichting, andere landen dan Amerika in dollars te betalen, moeten vrijmaken. Daardoor is het pond niet tot internationaal ruilmiddel geworden.

Zolang echter het vrije geldverkeer niet is hersteld, moeten de dollar-credieten, die Engeland en de andere staten verkrijgen, door de staat worden beheerd en gedistribueerd. Deze distributie komt in feite neer op een distributie van grondstoffen en andere benodigdheden voor de productie. Langs deze weg ziet de staat er op toe, dat alleen deze industrieën die voor de export werken, of die op andere wijze passen in het algemeen ontwikkelingsplan, de beschikking krijgen over grondstoffen. De staat heeft de grote toevoer-ader voor de industrie in handen en het kan daardoor deze industrie nopen zich naar de van staatswege vastgestelde richtlijnen te voegen. Wanneer b.v. een industrie zich tegen een door de staat vastgestelde loon- of prijsregeling zou willen verzetten, of wanneer hij zijn winsten niet zou besteden op de wijze waarop de staat dit wenst, kan de staat hem dwingen door de toevoer van grondstoffen stop te zetten. De controle van de staat over de Amerikaanse credieten en andere deviezen, betekent dus tevens controle van de staat over de gehele economie.

Wat voor Europa geldt, geldt echter ook, zij het in meer beperkte zin, voor Amerika. In Amerika heeft de staat door zijn buitenlandse crediet-politiek de controle over de export. Daar deze export nog slechts een betrekkelijk klein deel van de totale productie omvat, is deze controle nog beperkt. Belangrijk is echter, dat alle betrekkingen met de Europese industrie lopen over de schijf van de staat en ook de in Europa voor het Amerikaanse kapitaal gemaakte winsten komen langs deze weg binnen. De belangrijkheid van de controle van de Amerikaanse staat over de „eigen” industrie neemt dus toe, naarmate de betekenis van de Europese industrie groeit en het internationale handelsverkeer onder toezicht van de staat blijft staan.

Verscheidene Amerikaanse industriëlen en politici die dit blijkbaar min of meer hebben begrepen, streven met al hun kracht naar een herstel van het vrije geldverkeer. Hierbij worden ze gesteund door de z.g. liberale groepen der Europese kapitalisten. Hun streven is, door een omlaagdrukken van het le-

venspeil der arbeidende bevolking de productie „goedkoper” te maken, zodat ze als vrije concurrenten van Amerika zich op de wereldmarkt zouden kunnen handhaven. Zij menen dat onder deze omstandigheden de valuta-beperkingen kunnen worden opgeheven en de staatscontrole kan verdwijnen. Ook hun Amerikaanse geestverwanten streven naar een dergelijke „oplossing”, zij fulmineren tegen de „liefdadigheid” van het Marshall-plan en schreeuwen, dat de „Europeanen maar moeten leren werken” d.w.z. veel produceren en weinig verbruiken.

Wanneer men denkt aan de zwarte koers van de dollar, is het duidelijk, dat een herstel van het vrije valuta-verkeer gepaard zou gaan aan een sterke depreciatie van de Europese valuta. Dit zou betekenen, dat de prijs van de Amerikaanse import in Europa sterk zou stijgen, terwijl Europa tegen zeer lage prijzen naar Amerika zou moeten exporteren. Dit is inderdaad ook de enige wijze waarop de Europese export zou kunnen hopen in Amerika door te dringen. Het is echter niet mogelijk, de prijzen van de Europese producten in voldoende mate omlaag te drukken, daar het verouderde productie-apparaat en de noodzaak grondstoffen in te voeren ze duur maakt. Daardoor zou Europa er niet in kunnen slagen een systeem van vrije handel met Amerika te handhaven. Het uiteindelijke resultaat waartoe een dergelijk systeem zou leiden, is een volkomen verpaupering van de arbeidende bevolking van Europa en de mogelijkheid tot wederopbouw van de Europese industrie zou hierdoor bijna geheel teniet worden gedaan. Uiteindelijk zouden daarvan zelfs de Amerikaanse kapitalisten niet profiteren, daar hun export naar Europa geheel zou moeten weggewijnen en ook de mogelijkheid zou worden teniet gedaan kapitaalwinst uit Europa te verkrijgen.

Het is dan ook best te begrijpen, dat ondanks de wensen der (kortzichtige) Amerikaanse industrieën en hun Europese collega's, een herstel van het vrije valuta-verkeer uitblijft en de staatscontrole wordt gehandhaafd. Waarschijnlijk is het de Engelse crisis van enkele jaren geleden geweest, die de noodzaak voor het handhaven van deze toestand heeft doen inzien. In de zomer van 1947, toen Engeland begon zijn verdragsverplichtingen na te komen door andere Europese landen in dollars te voldoen, verdween het Amerikaanse dollarcrediet in zulk een snel tempo, dat de maatregelen spoedig moesten worden opgeheven, daar de Engelse economie zelf volkomen werd ontwricht. Sindsdien zijn geen ernstige pogingen voor een herstel van het vrije valuta-verkeer meer ondernomen. Daarom moeten we de gevolgtrekking maken, dat ondanks de leuzen van Amerikaanse Republikeinse en Hollandse Liberalen, de internationale valuta-beperkingen zullen blijven gehandhaafd en de geleide economie zich geleidelijk meer en meer moet doorzetten. Hier-

DE NIEUWE BELGISCHE REGERING EN DE ARBEIDERSSTRIJD

De uitbuiting zal verscherpt worden. Arbeidersactie in de bedrijven wordt meer dan ooit noodzakelijk.

Belgische makkers schrijven ons. Toen de Angel-saksers Europa binnentrokken, vormde zich in België een regering bestaande uit socialisten, communisten en liberalen, die onmiddellijk van wal stak met een geleide economie en een daarmee verbonden loon- en prijsstop. Daarmee verbonden waren de propaganda en beloften van sociale zekerheid voor de arbeiders. Kassen werden opgebouwd waaruit de arbeiders die door omstandigheden op een bepaald moment niet in het bedrijf werkzaam zouden kunnen zijn, financieel zeker-gesteld zouden worden.

De ellende en het tekort in de arbeidersgezinnen, voortgesproten uit de imperialistische oorlog, veroorzaakten een periode waarin het Belgische kapitalisme reuzenwinsten kon maken, immers de vraag naar goederen was veel groter dan het aanbod. Door de loonstop werd de winstmarge groter en dit stelde de ondernemers in staat een klein deel van die winsten in de kassen der sociale

door voltrekt zich een geleidelijke structuurverandering in het kapitalisme, waarvan de betekenis niet mag worden onderschat.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, is een algemeen bekend gezegde. Ook deze kapitalistische maatschappij ziet de waarheid van deze woorden in en speculeert daarom steeds op de dadendrang en de zucht tot avontuur van de jeugd. Doch niet alleen de kapitaalsmachten, vertegenwoordigd door de staat, doch ook de z.g. arbeiderspartijen hebben steeds een groot deel van de jeugd tot zich weten te trekken en ondergeschikt gemaakt aan de belangen van de partij. De jeugd werd en wordt nog steeds doordrenkt met de dogmatische partijgeest. Waar dit toe leidt kunnen we zien aan een van de grootste arbeidersjeugd-organisaties, de A.J.C. Zonder aarzelen maakte ze alle zwenkingen van de vroegere S.D.A.P. mee tot aan de P.v.d.A. toe. Voelden ze zich een tiental jaren terug nog een deel van de strijdende arbeidersklasse (naar ze althans beweerde) vandaag voelen ze zich een deel van de natie en verbonden aan het vorstenhuis. Ook het z.g. neutrale A.N.J.V. (opgericht in 1945) is in wezen geheel afhankelijk van de politiek van de C.P.N., die op haar beurt weer afhankelijk is van de politiek van Moskou. Ze heeft het manteltje der neutraliteit slechts omgehangen, om daardoor de jeugd tot zich te trekken. Dat haar dat niet gelukt is zoals zij wenste, kunnen we

zekerheid te storten. De bezittende klasse verklaarde het als haar eerezaak deze zekerheid aan de arbeiders te verschaffen, waarbij ondertussen de arbeiders werden verplicht hun bijdragen te verlenen.

In dat tijdvak van gepropageerde sociale gezindheid en vaderlandsliefde, kwam de zwarte handel tot hernieuwde bloei. De waren werden onttrokken aan de toch al magere markt en kwamen door de zwarte markt ter beschikking van hen die, anders dan de onder loonstop levende arbeiders, beschikten over ruime middelen, verkregen door de gunstige conjunctuur. Van de prijzenpolitiek der regering kwam geen snars terecht. De geleide economie stond in het teken van de begunstiging der bezittende klasse, zowel wat betreft haar particuliere belangen, als die van de trust en monopolies in het productieproces. En zelfs de voorziening in de directe behoeften van de arbeiders, voor zover die in zeer beperkte mate door de regering als noodzakelijk werd erkend, werd door haar opgedragen aan begunstelingen, die er wel voor zorgden, dat ook die goederen in belangrijke hoeveelheden op de zwarte markt terecht kwamen.

Deze periode is nu voorbij. De voorraden liggen hoog opgetast in magazijnen en stapelhuizen. De markt is verzadigd — al lijden de arbeiders nog evenzeer gebrek — en de werkloosheid neemt hand over hand toe.

Jeugd en arbeidersstrijd

slechts toejuichen. Een jeugd die alleen maar leuzen kan naschreeuwen en geheel afhankelijk is van de politiek van de een of andere partij, heeft voor de werkelijke strijd zowel van de arbeiders als van de jeugd, geen waarde.

Gelukkig zijn er nog andere jeugdbewegingen ook, die zich steeds vrij wisten te houden van alle partij-politieke voorgedij. Deze zelfstandige jeugdbewegingen, al dan niet neutraal, hebben veelal een socialistische en anti-militaristische inslag. Ze streven naar een vrije ontwikkeling van de jonge mens. Ze komen op voor de rechten van de jeugd, verwerpen de kadaverdiscipline en eisen gewetensvrijheid. Ook nemen ze stelling tegen de waanzin van het militarisme en nationalisme en roepen de jeugd toe te midden van deze onmenselijke wereld, mens te blijven. Dus een bezinning op het mens zijn en een eerbiediging van de hoogste menselijke waarden.

We hebben dan ook waardering voor het werk dat deze jeugdbewegingen, die wel heel gunstig afsteken bij de bovengenoemde afhankelijke jeugdorganisa-

De crisis is ingehuld. België kan zijn voorraden niet kwijt op de wereldmarkt. Alle Europese landen gaan gebukt onder deviezennood. Zij pogen allen zoveel mogelijk, onder soberheid voor de eigen arbeidersklasse, in eigen nationale behoeften te voorzien. Onder deze omstandigheden tracht de Belgische bezittende klasse de gevolgen van de komende crisis af te schuiven op de arbeidersklasse. De partijen, de vakbeweging en de regering mogen dat uitvoeren. Dat is in wezen de oorzaak van de Belgische regeringscrisis, dat bepaalde de wijze waarop deze werd opgelost.

Noch de koningskwesitie, noch de bevestiging der insiviken (collaborateurs), noch de schoolkwesitie, waarover allemaal gesproken is, waren de oorzaken van deze regeringscrisis. Het probleem draaide om de economische crisis en de crisispolitiek.

De samenstelling van de nieuwe regering en haar regeringsverklaring, zijn daarvan het duidelijkste bewijs. De oude ploeg kwam trouwens bijna ongeschonden terug. Maar juist dat is het opmerkelijke. Wat er plaats gevonden had, was een verschuiving en verwisseling van departementen. De socialisten zijn in het algemeen verdrongen van de ministeries die het economische leven kunnen beheersen. Anderzijds hebben zij de sociale verzekering onder hun hoede gekregen.

De regeringsverklaring besteedde veel ruimte aan het vraagstuk van crisis en werkloosheid.

Het geval ligt duidelijk. De kassen

der sociale zekerheid zullen in de naaste toekomst onvoldoende zijn om de crisis-steun aan de arbeiders te voldoen. Het „sociaal gevoel” der bezittende klasse wordt afgeschoven naar de vakbonden, de partijen en de staat. De „socialisten” in de regering mogen de vuile was opknappen en zij lenen zich er voor. De leiding in het economische leven, is wat steviger in handen der anderen gebracht.

Het blok van uitbuiting neemt scherpere vormen aan. Kapitalisme, regering, gerecht, partijen en vakbondsbureaucratie zijn het opnieuw eens geworden. Zij zullen de crisis trachten af te wentelen op de rug van de arbeiders.

Tegen dit blok moet het arbeidersfront in de bedrijven worden gevormd. Partijen en vakbonden zullen zich inspannen de arbeiders gedwee en verdeeld te houden: Zij zullen opnieuw offers van de arbeiders vragen om het land er bovenop te helpen. Maar meer en meer verliezen zij het vertrouwen van de arbeiders. Dezen moeten echter leren begrijpen, dat een nieuw verweer moet groeien uit de schoot der bedrijven. Daar zijn de arbeiders één! Daar vormen zij toch altijd een economische macht. Daarom doen wij op alle strijdwillende krachten onder hen een beroep, nu te beginnen met de vorming van bedrijfskernen, opdat de organisatie van de arbeiders kan worden gepropageerd en aangevat. Organiseert U; bereidt U voor op de verdediging van Uw sociale belangen. Organiseert de strijd tegen de kapitalistische orde.

toe te roepen zich te bezinnen op het menszijn, de hoogste menselijke waarden te eerbiedigen. Die hoogste menselijke waarden kunnen slechts tot ontplooiing komen, in de strijd van de arbeidersklasse voor een klasseloze samenleving. Mens kan men pas zijn temidden van vrije en gelijke mensen. Vrij kan men pas zijn in een samenleving, waarin de arbeiders zelf het productie-apparaat beheersen en waar geproduceerd wordt voor de behoeften van de mens.

We juichen de zelfstandigheid van de jongeren toe. Ze mag nooit afhankelijk worden van partijpolitiek. Ze moet zich vrij van dogma's kunnen ontwikkelen. Positief is ze echter pas, wanneer ze de jeugd toeroept, naast de bezinning op het mens zijn, ook strijdbereid te zijn. Positief kan ze werken, wanneer ze leert inzien, dat ze naast de ontwikkeling, moet strijden voor de macht van de arbeidersklasse.

Wanneer ze gaat inzien, dat, wil er ooit sprake zijn van een vrije ontplooiing van de jeugd, deze maatschappelijke verhoudingen verbroken moeten worden, dan is er ook bij de jeugd sprake van vernieuwing. Een vernieuwing die hoogst noodzakelijk is en die wij zo gaarne zouden zien, want onze strijd is ook de strijd van de jeugd.

De N.D.S.M. ontslaat arbeiders

Met grote vette letters wijdde het Dagblad „De Waarheid” op Zaterdag 27 November een artikel aan een ontslag van ca. 40 arbeiders bij de Nederlandse Dok- en Scheepsbouw Mij.

In dit artikel komen o.m. passages voor, waarin wordt toegelicht, wat h.i. de reden voor deze ontslagen zijn. Het lijkt ons goed, enige van deze passages aan te halen en dan aan hun conclusies enig commentaar te verbinden.

„Reeds lang poogt men n.l. in dit bedrijf al aan de tarieven en toeslagen te tornen. Deze pogingen zijn door het gezamenlijk optreden der arbeiders en de waakzaamheid van hun gekozen kern (hoofdz., E.V.C.ers red. Sp.) vrijwel alle teruggewezen. Dit verzet tracht men thans te breken door het ontslagspook te laten rondwaren.” En dan vet gedrukt:

„Het is namelijk zo, dat in die takken van het bedrijf, waar de ontslagen gevallen zijn, de overigen over moeten werken.” Volgens „de Waarheid” geschiedt dit n.l. met timmerlieden en klinkers en, na opsomming van de winst over het eerste halfjaar 1948, gaat dit artikel verder: (ook weer vetgedrukt):

„Deze winst is tot stand gekomen door de arbeid der N.D.S.M.-werkers, ook door de ontslagenen. Daarom zal de strijd voor de intrekking der ontslagen en tegen elke aanslag der Directie op het levenspeil der werkers met kracht moeten worden aangepakt. Daarom zal de strijd voor onmiddellijke verhoging der duurtetoeslag, ook aan de N.D.S.M. met meer kracht dan ooit gestreden moeten worden! Dit kan alleen dan met succes geschieden, indien ook de N.D.S.M.-werkers deze strijd schouder aan schouder, met terzijdestelling van alles wat hen zou kunnen scheiden, voeren.” Tot zover de Waarheid.

Zo op het oog is dat heel krachtige taal van de Waarheid. Maar in wezen is dit demagogie van de eerste soort. Waarom dan wel? Welnu:

Ruim twee jaar geleden werd er aan deze N.D.S.M. (toen nog N.S.M.) inderdaad schouder aan schouder een strijd gevoerd. Een strijd tegen het tariefstelsel. Maar in deze tijd had ook de C.P.N. als een harer leuzen: „Voor een spoedige opbouw van het Vaderland”. En door het optreden van haar gangmakers in de E.V.C. en in het bedrijf kwam het zover, dat de staking werd opgeheven. Daarbij werd het tariefstelsel gehandhaafd. Dit is van kwaad tot erger geworden en nu is het al zover, dat werkweken van 65 uur en meer heus geen zeldzaamheid zijn. Dit zijn toestanden, die mede worden getolereerd door de bedrijfskern. Het frappante van deze kern is wel, dat zij volgens diverse publicaties in De Waarheid grotendeels wordt gevormd door E.V.C.ers. O.i. is het belangrijker bij het oproepen tot

Vervolg op pag. 4, 1e kolom

SPARTACUS EN BEDRIJFSORGANISATIE

Het komt ons voor, dat er de laatste twee jaren sprake is van een groeiend inzicht in de linkerhoek van de arbeidersbeweging, inzake de opvattingen van onze organisatie wat betreft haar plaats in de arbeidersbeweging. Toch blijkt het nog steeds nodig daaraan opnieuw beschouwingen te wijden. Nog ontmoeten wij steeds mensen, die werkzaam in de arbeidersbeweging, Spartacus en de Spartacisten er van verdenken, dat zij de organisaties van de arbeidersklasse willen gebruiken ten bate van de eigen politieke partij. Ook in het O.V.B. leven dergelijke verdenkingen, zij het dan lang niet onder alle in die organisatie actief werkenden. Maar toch, dat is voldoende daarop nog eens nader in te gaan.

— o —

Tegenspreken zonder meer, baat in dit geval niet. Het wantrouwen tegen de politieke partijen heeft — en gelukkig — onder de strijdvaardige arbeiders reeds een zodanige omvang verkregen, dat mooie woorden weinig indruk meer maken. De praktijk, de beheersing van de vakbeweging door partijpolitieke krachten, is al te duidelijk geweest.

Maar, het ongeluk is, dat de positie waarin zich nu de arbeidersbeweging bevindt, en in het bijzonder organisaties als het N.V.V. en ook de E.V.C., zonder meer wordt beschouwd als voortvloeiende uit het feit, dat zij worden bestuurd, geleid en beheerst door leden en leiders van partijpolitieke organisaties. De conclusie is dan: wanneer het N.V.V. en de E.V.C. maar niet werden beheerst door volgelingen- opdrachtnemers van de Partij van de Arbeid of de C.P.N., dan zouden het nuttige instrumenten voor de strijdende arbeiders kunnen zijn. Daar aan is het ook te wijten, dat er steeds weer stemmen opgaan om de leiding van de moderne arbeidersbeweging weg te stemmen, haar te vervangen door een betere. In het verleden heeft dat meermalen geleid tot allerlei opposities. Destijds hebben de stalinisten dit zelf in het N.V.V. geprobeerd, evenals andere politieke formaties. En nog zijn er politieke groeperingen, die dit als remedie onder de arbeiders aanprijzen, soms met meer soms met minder succes. In het algemeen mogen wij wel aannemen dat het steeds na kortere of langere tijd op een mislukking uitdraaide, maar vooral, dat een dergelijke politiek door tweemaal oorzaken in de toekomst van steeds minder betekenis zal worden. Beide oorzaken houden verband met het bewustwordingsproces van de arbeiders. Ten eerste wordt het de arbeiders duidelijk, dat diegenen die deze tactiek propageren, dat doen onder het motief, dat de leidende rol van politieke partij over de vakbeweging in het algemeen wel goed is, maar dat die partijinvloed alleen dan tot een juiste strijdwijze voert, wanneer die politieke partij zelf de lijn blijft volgen van de juiste klassenpolitiek. Gebeurt dat niet, dan moet de vakbeweging zich aan de beklammende greep onttrekken. Dit brengt dan echter mede, dat de vakbeweging zich stelt onder de algemene politieke leiding van een nieuwe politieke partij die wel een juiste klassenpolitiek voert. Dat is dus het leidmotief in het verleden van de stalinistische partijen en thans nog van de Trotskisten. Natuurlijk stellen zij daarbij steeds de vakbewegings-

eenheid als ideaal. Desondanks kon en kan het niet anders, of het moet tot verscheuring van de arbeidersklasse aanleiding geven. Daardoor wordt het de arbeiders dus gaaudeweg duidelijk, dat hun strijdorganisaties niet ondergeschikt mogen worden gemaakt aan de politieke partijen, temeer niet omdat de praktijk uitwijst, dat niet de klassenpolitiek, maar de tactiek, die op machtsgron in het parlementaire politieke leven uit is, door zulke partijen wordt gezocht.

De tweede oorzaak is, dat de arbeiders zien, dat de vakbeweging hetzij Katholiek, Christelijk, modern of stalinistisch, zich geheel en al er op richt tot onderdeel te worden van het geheel kaderwerk van de steeds meer georganiseerde kapitalistische maatschappelijke orde. Het vroeger door de arbeiders zelf beheerde vakbewegings-organisatie is geheel aan hun handen ontglipt. Door krachtige centralisatie en discipline heeft de leiding het organisme geheel in handen. Uitgeworpen wordt, wie zich oppositioneel gedraagt. De klassenharmonie wordt in het belang van economische opbouw en sterkmaking van het imperialistische blok betracht.

Het is niet mogelijk door geleidelijke verovering van „posten” deze ontwikkeling te keren. De arbeiders beseffen dit, en hun inzicht is juist. Dan ontstaat dus het verlangen om tot vakbeweging te komen vrij van politieke invloeden. Deze tendens leeft naar wij menen sterk in het O.V.B. Tegen alles wat aan politiek doet, tegen alles wat politiek georganiseerd is en als zodanig optreedt, groeit wantrouwen. Het is begrijpelijk, dat dit wantrouwen zich ook uitstrekt tot de „Communistenbond Spartacus”, die ongetwijfeld in de arbeidersklasse een politieke taak heeft.

VAKBEWEGING EN BEDRIJFSORGANISATIE

Wij zullen straks daarop nader ingaan. Eerst willen wij de aandacht nog vestigen op enkele bijbehorende kwesties. Hierboven spraken wij meermalen van „vakbeweging”. Dit eist een opheldering. De arbeidersbeweging is een product van de historische ontwikkeling, zelfs wat haar naam betreft. De eerste economische organisaties stamden uit een veel eenvoudiger maatschappelijke orde. Het kapitalistische kleinbedrijf en het voor-kapitalistische economische leven was veel minder gebaseerd op bedrijf dan op vak. Men zou ook kunnen zeggen, veelal was het bedrijf op een vak gericht. Leerbewerker, timmerlieden, bakkers, smeden, spinners, wevers enz., oefenden als vaklieden hun bedrijf uit, hetzij als eigen ondernemer (meester) of als knecht (gezel). De laatsten hadden nog lang de gedachte, ook eens meester te kunnen zijn, want voor hun vak of ambacht was in de regel niet zo heel veel kapitaal nodig.

Het moderne bedrijf omvat vaak talloze vakken. Metaalbewerker en houtbewerker, meubelmakers en electriciërs, monteurs en kantoorbedienden, portiers en inpaksters, hen allen vindt men in het moderne bedrijf bijeen, als bedrijfsarbeiders.

De bezittende klasse gaat door den ontwikkeling der techniek gedwongen, steeds verder de weg op van organisatie in het bedrijf en trouwens in het gehele maatschappelijke leven. Zij heeft daarbij ook nodig organisatie van de arbeid en dus van de arbeidskracht leverende massa's. De natuurlijke tactiek van de arbeidersorganisaties in de bloeiperiode van het kapitalisme naar sociale verbeteringen, ook wettelijke sociale voorzieningen leiden er toe, dat gestreefd werd naar blijvend sociaal overleg, binnen de bestaande kapitalistische orde. De vakbondsbestuurders, zowel als de leiders der bedrijven en de staat, zien het dus, als liggende in de lijn der ontwikkeling, dat de in het bedrijf georganiseerde arbeiders, discipline aan de orde onderworpen zijn. Zij zijn voorstanders van bedrijfsorganisatie terwille van de orde. Het is onmogelijk orga-

nisaties die deze ontwikkeling doormaakten tot zo'n ver stadium, terug te draaien tot het maatschappelijk overschreden tijdvak van strijdbare vak-organisaties. Aan zulke oude vakorganisaties zou bovendien de tegenwoordige arbeidersklasse voor haar strijd niets hebben. Zij zijn zover met de gevestigde orde verweven, dat zij ook niet tot zelfstandige bedrijfsorganisaties in de klassenstrijd kunnen dienen. Zij gaan de historische weg verder, van eenmaal erkende vakbeweging, tot erkende bedrijfsorganisatie. Dit is het wezen. Alles wat hunkert naar deelname aan de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke bedrijfsorganisatie in het kapitalisme, dreigt mede op te gaan in dit zich organiserende kapitalisme.

WAT DAN?

Onder deze omstandigheden worden klassenbewuste arbeiders voor het probleem geplaatst, hoe de klassenstrijd tegen uitbuiting verder georganiseerd moet worden gevoerd. Dit is het vernieuwingsproces, dat zich in onze klasse afspeelt. Zolang dit de massa niet duidelijk wordt, door ervaring en theorie, is zij niet in staat opnieuw succesvol te strijden en mist ze ook de begeestering, die in de oude beweging, onder andere verhoudingen, zo een grote betekenis had.

De strijd van nu wordt steeds meer een georganiseerde strijd van beide kanten. Aan de ene zijde het georganiseerde kapitaal onder of met inbegrip van de staat en de hem bijbehorende politieke partijen. Aan de andere kant de zelfstandige georganiseerde arbeidersklasse. Ook deze kan slechts op de grondslag van de bedrijven tot economische machtsfactor worden.

Het zal duidelijk zijn, dat er alleen dan van een zodanige eigen machtsfactor sprake kan zijn, wanneer de organisatie van de nieuwe beweging door de arbeiders zelf wordt gedragen. Op zichzelf is dat veel minder nieuw, dan velen menen. In de eerste socialistische vakbewegingen en partijorganisaties kwam het beslissingsrecht zeker nog toe aan de arbeiders wier eigen organen zij waren. Het waren, de tijdelijke ontwikkeling van het kapitalisme in een bloeiperiode, en een nog sterk nationale ingesteldheid, die het revisionisme, het reformisme, theoretisch en praktisch deden ontstaan, hetgeen geleidelijk voerde tot klassenharmoniebegrippen en tot een onderwerping van de arbeidersbeweging aan de leiders, die de organisaties steeds meer gingen beheersen.

(wordt vervolgd)

ATTENTIE

Het nieuwe jaar nadert met rasse schreden. Voor hen die jaarlijks hun abonnementsgeld voldoen en voor diegenen die per kwartaal geabonneerd zijn, geldt dit attentie-sein. Willen zij zo vriendelijk zijn ons een dezer dagen het abonnementsgeld over te maken? Dat bespaart ons veel werk en de abonnees extra kosten voor inning van kwitanties.

Het verschuldigde kan worden overgemaakt op de postrekening van Uitgeverij „De Vlam”, no. 168797, Amsterdam Zuid 2, Postbus 7046.

Belgische vrienden kunnen het verschuldigde ook storten op de postrekening van L. Victor, Spaarstraat 22 te Antwerpen. Rekeningnummer 472420.

Een extraatje voor Spartacus op de Vesuvius als nieuwjaarsgave is vanzelfsprekend buitengewoon welkom.

DE ADMINISTRATIE

25 DECEMBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 51

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

Het koloniaal bewind wordt hersteld

Met een haast beschamende, kalmte van de zijde der Nederlandse arbeiders is de regeringsverklaring opgenomen, die de mededeling bevatte, dat Nederland de „militaire actie” in Indonesië begonnen was.

Het begin van deze militaire actie draagt wel heel sterk het karakter van een koloniale oorlog. De Nederlandse Regering heeft geen bericht van opzegging van de bestands-overeenkomst aan de Republikeinse overhandigd. De telegrafische verbinding tussen Batavia en Kalioerang, waar de Commissie van Goede Diensten haar zetel heeft, werd in de nacht van 18 op 19 December verbroken. De Nederlandse autoriteiten weigerden ook voor onbepaalde tijd vergunning voor vliegtuigen van de Commissie om van Batavia naar Djokja te vliegen. Nadat enige dagen geleden het bericht de wereld in was gezonden, dat de Republikeinse regering, met name Hatta en Soekarno naar India zouden vertrekken, was de eerste „daad” der Nederlandse regering, de Republikeinse ministers gevangen te nemen. Ze bleken dus niet vertrokken te zijn!

Natuurlijk was het de regering ook bekend, dat op het moment van het beslissende bevel, de Veiligheidsraad om technische redenen niet bijeen kon komen. Dit alles wijst er op, dat de regering persé tot wapengeweld wilde overgaan en de methode van een „blitzkrieg” prefereerde.

Volgens de verklaring der Nederlandse regering is de actie gericht tegen de extremistische elementen, tegen de herhaaldelijke bestandsschendingen en troepeninfiltratie. Zij zou niet gericht zijn tegen diegenen, die loyaal wilde samenwerken met de Nederlanders. Hoewel Hatta toch bijna op zijn knieën lag, was hun dat dus nog niet genoeg. Het is toch duidelijk gebleken, dat Hatta en Soekarno wel tot samenwerking bereid waren.

Maar wat de Nederlandse regering wilde, was in werkelijkheid het oppergezag in Indonesië in Nederlandse handen houden. Het Indonesische leger onder Nederlands opperbevel, een Indonesisch bestuur, waarvan de ambtenaren door Nederlanders werden aangewezen, een Indonesische marionettenregering dus, die geheel naar de pijpen van het Nederlandse koloniale kapitaal zou dansen.

Dat dit niet in de bedoeling van de Republiek ligt, is duidelijk. Zij wil wel samenwerking met Nederland, maar zij wil vrijheid om handel te drijven met andere landen, vrijheid ook in sociale zaken, zoals onderwijs, rechtspraak en dergelijken.

Kortom zij wil een zelfstandige ontwikkeling, een opbouw ook van de industrie, waarvan de winsten de Indonesische heersende laag ten goede zal komen. Deze stroming, waarvan Hatta en Soekarno vertegenwoordigers zijn, begrijpen dat ook voor hun een samenwerking met de Nederlandse heersende klasse van belang kan zijn, en zijn daarom tot compromissen bereid. Zij hebben echter terdege rekening te houden met de bevolking zelf, die eenmaal door de strijd tot meerder bewustzijn gekomen, andere eisen gaat stellen. Er is zeker onder de arbeiders en boeren in Indonesië, een groot aantal, dat in 1945 de strijd voor de vrijheid met heel andere doeleinden is ingegaan, dan die van een interim-regering met een vage belofte op soevereiniteit. Deze arbeiders en boeren hebben de bevrijding van elke overheersing voor ogen gehad en ze zijn zeker teleurgesteld in hun leiders. Ongtwijfeld hebben zich partizanen troepen gevormd, waar zich waarschijnlijk ook nationalist bij hebben aangesloten, die van geen enkel compromis willen weten, maar wel de leiding aan de Indonesische intellectuelen willen toevertrouwen, en ook zullen er bolsje-

wieken onder zijn. Deze partizanentroepen veroorzaken natuurlijk veel last, maar de grootste doorn in het oog van de Nederlandse kapitalisten is wel, dat daardoor de arbeidsvrede ondermijnd wordt. Dat het rustige winstmaken onmogelijk wordt. En zij verlangde van Hatta en Soekarno, dat deze garant konden staan voor de rust en orde. Vertrouwen had zij daar niet in, de wapens leken haar betrouwbaarder. De reactie op de beurs bewijst dit. De stijging van de Indonesische noteringen, na het bericht van de militaire actie was het onmiddellijk gevolg.

„Een heersende klasse heeft altijd het meest vertrouwen in de kracht van haar wapens. „Vertrouw op God, maar houdt je kruut droog,” is een bekend devies. Op God vertrouwen doet ze met Kerstmis, dan mogen de Nederlandse jongens, die nu in actie zijn, „vrede op aarde” zingen, als ze daarbij maar niet vergeten te schieten, zodra hun dat bevelen wordt.

De Indonesische volksmassa's zijn aan alle kanten bedrogen. Door hun leiders, door de Nederlanders en misschien ook door hun eigen illusies. Hen rest maar één ding, te strijden tot het uiterste voor hun werkelijke vrijheid, waarbij ze zeker hun verbondenheid met hun bruine makers in geheel Azië niet uit het oog zullen verliezen.

Niet alleen de Indonesische volksmassa's zijn bedrogen. Ook de Nederlandse. De Partij v. d. Arbeid praat de „zuiveringsactie” goed, haar ministers hebben zich „bij de meerderheid neergelegd” en daarom maant zij de arbeiders tot kalmte.

De C.P. weet niet anders te vertellen, dan dat de regering Drees weg moet en een andere regering daarvoor in de plaats moet komen. Twee jaar lang hebben de ministers en regeringsafgevaardigden de arbeiders de oren vol getuit over onderhandelingen en vreedzaam overleg, nog kortgeleden zijn alle ministers en partijleiders in Indonesië geweest. Alle kwamen „zeer optimistisch” terug. We kunnen er van overtuigd zijn, dat ze wisten, wat er gebeuren ging. Maar de moeders en vrouwen, wier zonen en mannen in Indonesië waren, werden met zoete woor-

Vervolg van pag. 3, 3e kolom
strijd een concreter houding aan te nemen dan: „Daarom zal de strijd onmiddellijk verhoging der duurtetoelag ook aan de N.S.D.M. met meer kracht dan ooit gestreden moeten worden.” Als eerste voorwaarde zal gesteld moeten worden het weigeren van alle overwerk, vooral wanneer er arbeiders ontslagen worden. Ook het niet meer aanvaarden van enig tariefsysteem.